

Gemcitabin/Cisplatin -21 – urotelkreft med spredning – pasientinformasjon

Gemcitabin/cisplatin er en kombinasjonskur som består av to ulike cellegifter: cisplatin og gemcitabin. Kuren gis til pasienter med spredning av kreft fra urinblæren, nyrebekken eller urinleder. En kur består av to deler, hovedkur og mellomkur. Hovedkuren gis over ett til tre døgn avhengig av nyrefunksjonen. Mellomkuren gis etter 8 dager. Der er tre uker mellom start av hver hovedkur. Hvor mange kurer som gis, vurderes individuelt. I utgangspunktet planlegges 4-6 cellegiftkurer. Før hver kur tas blodprøver. Dette gjøres enten dagen før eller samme dag som du skal ha kur.

Gemcitabin/cisplatin – kurplan:

Gemcitabin dag 1 og dag 8

Cisplatin dag 1 (eller dag 2) og eventuelt dag 2 (eller dag 3)

Ny kur dag 22

Hvordan kan jeg forberede meg?

Det er viktig å drikke rikelig 1-2 dager før kur. Kvalmeforebyggende medikamenter tas etter anvisning fra lege. Vi anbefaler at du spiser vanlig frokost før behandlingen.

Hvordan foregår behandlingen?

Før kuren starter får du lagt inn en kanyle i en blodåre på armen. Det brukes en dråpetellemaskin (infusjonspumpe) for at riktig mengde cellegift og væske skal gå inn på riktig tid. Gemcitabin gis i underkant av en time og Cisplatin med skyll i overkant av 6 timer. Du vil få mye væske intravenøst som skyll og vekten vil bli kontrollert. Ved tegn til væskeopphopning i kroppen, vil vanndrivende medikamenter bli forordnet av lege. Mellomkuren på dag åtte gis poliklinisk og tar i underkant av en time.

Bivirkninger det er nyttig å kjenne til i forbindelse med denne kuren

Kvalme

Du vil få effektive kvalmeforebyggende medikamenter under kuren og på resept slik at du kan fortsette den kvalmeforebyggende behandlingen de første dagene etter at du har kommet hjem. Fortsett med medikamentene selv om du ikke føler deg uvel. Følg anvisningen på pakningen. Det er

spesielt viktig at du klarer å drikke rikelig etter denne kuren. Unngå (frityr-) stekt mat, fet mat og mat med sterk lukt og smak. Klare drikker, kald mat og tørr mat kan være lettere å få i seg.

Påvirkning av benmargen

Benmargen produserer røde og hvite blodlegemer, samt blodplater. Cellegiften kan føre til forbigående nedsatt produksjon. Dette kan medføre svekket infeksjonsforsvar (lavt antall hvite blodlegemer), tendens til neseblødning og hudblødninger (lavt antall blodplater), og slapphet på grunn av lav blodprosent. Ved lavt antall hvite blodlegemer, kan det være risiko for alvorlig infeksjon som raskt må behandles i sykehus. Forsøk å leve et mest mulig normalt liv, men hvis mulig unngå nærkontakt med mennesker du vet har en infeksjon, som for eksempel forkjølelse.

Kontakt umiddelbart lokalsykehus (om det så er midt på natten) dersom du:

- har feber 38,3°C eller høyere målt en gang eller vedvarende temperatur på 38,0°C eller høyere i mer enn en time. Det er anbefalt at du tar temperaturen i endetarmen med et elektronisk termometer.
- føler deg uvel, har sykdomsfølelse og/eller har symptomer på infeksjon (f. eks. hoste, frysninger, diaré, svie ved vannlatning).
- har nese- og/eller hudblødninger.

Feber

Gemcitabin kan gi febersymptomer i det første døgnet etter behandling og før immunforsvaret har blitt svekket. Ta febernedsettende som forordnet av lege. Ved feber over 38,5°C, kontakt fastlege eller lokalsykehus.

Influensalignende symptomer

Behandlingen kan gi hodepine, muskelverk og feber. Følg forholdsreglene under avsnittet «Påvirkning av benmargen» for kontakt med sykehus.

Påvirkning av nyrefunksjonen

Cisplatin kan svekke nyrefunksjonen. Det viktigste du kan gjøre for å forebygge dette er å drikke rikelig mellom kurene. Nyrefunksjonen vil bli kontrollert underveis.

Hårtap

Ved denne kuren kan håret bli tynnere. De færreste mister håret helt. NAV dekker eventuelle utgifter til parykk eller hodeplagg hvis det blir nødvendig. Du får rekvisisjon av lege. Etter avsluttet cellegiftbehandling kommer håret tilbake.

Diaré

Hos noen kan cellegiftbehandlingen gi forbigående såre og irriterte slimhinner i tarmen. Dette kan forårsake diaré. Ved diaré taper kroppen væske og viktige næringsstoffer. Hvis du opplever vandig diaré i mer enn ett døgn eller har flere løse avføringer (mer enn tre flere toalettbesøk enn normalt) i mer enn to døgn, må du kontakte fastlege/lokalsykehus. Drikk rikelig. Det kan hjelpe å redusere mengden fiber i kosten (bytte grovt med lyst brød, unngå frukt, juice og rå grønnsaker).

Forstoppelse

Hos noen kan cellegiftbehandlingen og kvalmestillende medikamenter gi forstoppelse. Det viktigste er å drikke rikelig og være i bevegelse. Det kan hjelpe å øke mengden fiber i kosten (grovt brød, grønnsaker og frukt). Hvis forstoppelsen varer i mer enn 3 dager, må du ta kontakt med din fastlege. Det kan være nødvendig å bruke avføringsmidler.

Såre slimhinner

Cellegiftbehandling kan gi tørre og såre slimhinner i munn og svelg, noen cellegifter mer enn andre. Såre slimhinner og nedsatt spyttproduksjon kan føre til hull i tennene, tannkjøttproblemer og gi grobunn for oppvekst av bakterier og sopp. God munnhygiene kan forebygge problemer. Bruk myk tannbørste og mild tannkrem. Plagene kommer gjerne den første uken etter avsluttet kur, og hos noen kan de vare gjennom hele behandlingsperioden. Slimhinnene i underlivet, nesene og øynene kan også bli såre/tørre. Sårhet i øynene kan opptre som tåreflod eller føles som sand i øynene. Det kan hjelpe å dryppe øynene med kunstig tårevæske.

Trøtthet / konsentrasjonsvansker

Du kan føle deg trøtt under behandlingen. Opplevelsen av trøtthet er mest uttalt den første uka etter kur. Det er viktig å finne en balanse mellom aktivitet og hvile. Gi deg selv lov til å hvile mer enn du gjør til vanlig. Undersøkelser viser imidlertid at det er gunstig å være i noe fysisk aktivitet. Noen opplever endret hukommelse og nedsatt evne til å konsentrere seg. Hos de aller fleste retter dette seg etter endt behandling.

Påvirkning av hørselen

Cisplatin kan i enkelte tilfeller påvirke det indre øret og gi nedsatt hørsel. Nedsatt hørsel kan vedvare i flere år, men normaliseres for de fleste etter hvert. En sjelden gang kan behandlingen forårsake øresus eller pipelyder. Vanligvis forsvinner dette etter avsluttet behandling. Gi beskjed til sykepleier eller lege hvis du merker disse bivirkningene.

Nevrologiske symptomer

Cisplatin kan påvirke perifere nerver og gi prikkinger, nummenhet eller følelsesløshet i fingre og/eller tær. Det er viktig at du informerer legen hvis du opplever dette. Det er vanlig at plagene vil avta etter avsluttet behandling.

Allergiske reaksjoner

Behandlingen kan i sjeldne tilfeller gi allergiske reaksjoner. Symptomer på dette kan være varmfølelse i ansiktet, utslett og kløe, tung pust, trykkfølelse i brystet og akutte ryggmerter. I sjeldne tilfeller kan sjokk utvikles.

Forholdsregler:

- gi beskjed til lege/sykepleier om du har kjente allergier.
- ta kontakt med lege eller sykehus hvis du får tegn til allergisk reaksjon etter at du har kommet hjem.

Nedsatt fruktbarhet

Under behandling kan kvinner få uregelmessig menstruasjon, eller den kan stanse helt. Cellegiften kan fremskynde overgangsalder. Kvinner i fruktbar alder bør bruke prevensjon både i behandlingsperioden og i minst ett år etter på grunn av risiko for skader på eggcellene under behandlingene.

Produksjon av sædceller påvirkes også. Dersom det er aktuelt for den enkelte, og hvis det er mulig, kan menn få tilbud om å fryse ned sæd før behandlingen starter. På grunn av risiko for skade på sædceller er det viktig å bruke sikker prevensjon under og det første året etter avsluttet cellegiftbehandling.

Annet

Gemcitabin kan gi svie/smerte i blodåren selv om det ikke er lekkasje til vevet. Dersom du opplever dette, gi beskjed og det vil bli satt i gang lindrende tiltak.